

Novinky

obce Hradištko-Kersko

Jaro / číslo 49 / ročník XIII / duben 2023

zdarma

Jarní pranostiky

- ♦ Mokrý duben a pak květen chladný, k sýpkám a senům přístup radný.
- ♦ Snih dubnový jako mrva pohnoji.
- ♦ Teplé deště v dubnu - teplé dny v říjnu.
- ♦ Červen studený, sedlák krčí rameny.
- ♦ Jaro přizeň, a léto trýzeň.
- ♦ Jestli v máji neprší, červen to dovrší.

V jarním vydání Novinek naleznete:

- Slovo starosty
- Křesťanské okénko
- Uklidíme Česko
- Základní a Mateřská škola Hradištko
- Vynášení Smrtky
- Řehtání před Velikonocemi
- Zima a předjaří v knihovně
- Klub důchodců
- Myslivecký spolek
- Velikonoce v Lesním ateliéru Kuba
- Hřebčín a Jezdecká škola Equus Kinsky
- 50 let Zpravodaje
- Studie o historii Kerska
- Zaniklá vesnice Kří
- Cena hejtmanky Středočeského kraje
- Městské muzeum Sadská
- Orat s čertem (historie silnic)
- Historie obce

Hezké jarní pozdravení Vážení spoluobčané,

Zimní období končí nejen podle kalendáře, ale i sluníčko začíná mít navrch a svými paprsky vytahuje první květiny, první posly jara. Vůbec příroda je veselější a krásnější, když ptáčky začínají zpívat a vítat jaro.

Děti ze školy i školky připravily pod vedením svých učitelek velmi hezké rozloučení se zimou, a to tradičním vynášením smrtky, které se uskutečnilo v neděli 26. března. Děkuji, že udržujete tuto krásnou tradici.

To, že je potřeba po zimě uklidit okolí domů i vesnice, si uvědomilo mnoho našich spoluobčanů, děkuji za to všem. S jarním úklidem začali nejdříve naši rybáři, a tak další část tůní, tentokrát pod garážemi OÚ, je již bez náletových dřevin a bez odpadků. Je velká škoda, že zde někteří občané odkládají odpad místo toho, aby využívali popelnice a separační dvůr.

Členové MS v nebývalém počtu 16 lidí, se přičinili o zvýšení bezpečnosti na silnici směrem na Kersko. Brigádně zde pokáceli všechny suché stromy ohrožující projíždějící automobilisty. A navíc

tím naše škola získala topení na další zimu. Dřevo je prozatím uskladněno pod přístřeškem na dvoře OÚ. Děkuji.

Nejenom rybáři a myslivci se zapojili do úklidu, nesmím zapomenout na naše nejmenší, to znamená školáky a děti z mateřské školy, i členy pedagogického a učitelského sboru i poměrně velké množství našich spoluobčanů, kterým není lhostejné naše okolí a příroda. Také Vám všem patří velký dík.

V rámci úklidu a zvýšení bezpečnosti provozu byl pokácen i značně proschlý topol na výjezdu z obce směrem na Sadskou,

který náš odborný lesní hospodář označil jako nebezpečný. Doufám, že i rybáři v Kersku i členové tenisového oddílu se v brzké době do úklidu zapojí, jak bylo slíbeno.

V průběhu měsíce března a dubna je realizována dlouho slibovaná stavba chodníku od č. p. 1 k autobusové zastávce, včetně vjezdů do jednotlivých nemovitostí. V rámci výstavby byl pročištěn i propustek pod autobusovou zastávkou, což provedla bez nároku na finanční vyrovnání společnost VaK Nymburk. Umožní to odvod povrchové vody z části obce, včetně odpadů ze střech, příkopem do prostoru Olšinek. Snad se louže, které se v této části obce vyskytovaly, stanou minulostí.

Díky pochopení společnosti AZ elektrostav Nymburk, která provádí rekonstrukci NN pro společnost ČEZ distribuce, bylo již provedeno připojení jednotlivých nemovitostí a zároveň i položení nového vedení veřejného osvětlení v dané lokalitě.

Další důležitou stavbou letošního roku je dostavba křídla patra MŠ. Stavební povolení jsme získali v neuvěřitelně krátké době a stihli jsme vyhlásit VŘ na dodavatele stavby i termín žádosti na podání žádosti o dotaci na MF. Bez dotace není možno akci realizovat, neboť finanční náklady se pohybují nad možnostmi obce.

Také s žádostí o dotaci na rekonstrukci komunikací U Borku a Pod Kopeckova jsme postoupili do dalšího kola a realizace výstavby se výrazně přiblížila.

V Kersku, kromě zajišťování materiálu na úpravu jednotlivých alejí, probíhají projektové práce na generální rekonstrukci a rozšíření veřejného osvětlení. Zároveň připravujeme záměr na vybudování cca 12. až 15. parkovacích stání na okraji 13. aleje, což přispěje k bezpečnosti provozu na Betonce.

Velké problémy jsou s opravou napouštění rybníku Pod Hynkova, kde byla větší část napouštěcího potrubí nově položena. Bohužel část, která je přímo v hrázi řeky Labe, není plně funkční. Máme příslib, že PO PČR Nymburk nám při zprovoznění této části pomůže a doufám, že rybník bude moci po napuštění dále být využíván rybáři.

Je škoda, že někteří lidé si neváží práce druhých. Například v poslední době byla pokreslena autobusová zastávka u silnice č. 611. Mrzí mě, že někteří občané odhazují a odkládají předměty a odpad do kontejnerů na separovaný odpad, umístěných na sběrných místech jak v Kersku, tak i v Hradištku bez ohledu na to, co kam patří. Případy, které díky novému kamerovému systému dokážeme identifikovat, předáváme dle zákona k dalšímu projednání

na OŽP Nymburk a mohou tak být „odměněny“ tučnou pokutou.

Naši fotbalisté částečně rekonstruují kabiny, věřím, že do zahájení sezóny budou práce dokončeny a hostující i domácí sportovci budou moci využívat příjemnější prostředí.

Pro život v obci je velmi omezující uzavření (doufám, že jen dočasné) místního pohostinství. Obci velmi chybí prostor pro pořádání kulturních akcí. Proto nemohly proběhnout takové akce, jako plesy a vánoční besídka.

Je pěkné a velmi mě těší, že členky Klubu důchodců svůj ples letos společně s KD ze Semic uskutečnily v Sokolovně v Semicích a byl velmi hojně navštívený a úspěšný.

Doufám Vážení a milí spoluobčané, že problémy spojené s realizací výstavby chodníku, VO a přepojení NN Vás nebudou významně omezovat, a do roka poznáme, že naše obec bez drátů a s opravenými chodníky a novým parkovištěm bude opět krásnější a bezpečnější.

Přeji nám všem hezké jarní dny a prosím, udržujeme naši krásnou obec upravenou, budeme se zde cítit lépe.

Ing. Vlastimil Šesták, starosta obce

Upozornění pro občany

Harmonogram svozu odpadu v roce 2023

Vážení občané, i v letošním roce bude svoz odpadu probíhat jednou za 14 dní, vždy v liché týdny v pondělí.

Upozorňujeme jen, že svozový den je vždy od 6.00 hod. do 22.00 hod., proto raději vyndávejte nádoby den před svozovým dnem.

Podrobný harmonogram svozů v roce 2023 naleznete na webových stránkách obce.

Svoz nebezpečného odpadu

Svoz nebezpečného odpadu proběhne 22. dubna 2023 od 9.25 do 9.45. hod. u obecního úřadu v Hradištku.

Odpad je nutno předat osobně pracovníkům firmy NYKOS.

Stavba chodníku

Práce na stavbě chodníku v Hradištku od č. p. 1 k autobusové zastávce již započaly. Současně s tím i pokládka elektrických kabelů.

Fotografie titulní strana: Kerské rybníčky, autor Bronislav Kuba

Aktuální informace

o činnosti a dění v obci jsou pravidelně uveřejňovány na oficiálních webových stránkách naší obce.

www.hradistko-kersko.cz

Uzávěrka letních Novinek

Uzávěrka letního čísla Novinek je 21. 6. 2023. Příspěvky dodané po termínu uzávěrky budou zveřejněny v podzimních Novinkách. Redakce si vyhrazuje právo redakčních úprav a krácení rozsáhlých příspěvků. Redakce nezodpovídá za názory čtenářů.

Křesťanské okénko

Milí čtenáři,

Velikonoce jsou nejvýznamnějším křesťanským svátkem, oslavou zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Vedle toho jsou Velikonoce obdobím lidových tradic spojených s vítáním jara, které s náboženským svátkem souvisejí jen volně.

Pokud trochu zapátráme v paměti, nebo v šuplíčku, kde máme uložené loňské hradištské novinky, tak na toto téma jsme se o křesťanských Velikonocích již něco dozvěděli.

Ráda bych se nyní s Vámi zamyslela nad nejdůležitější událostí v dějinách víry, která se děje beze svědků, v noci, za tmy.

Kristovo vzkříšení. Kristovo vítězství nad smrtí.

V Bibli najdeme poměrně popisnou zprávu (jako od Hercula Poirota) o objevení prázdného hrobu. Nic víc. A tak je pak na každém člověku, jak s touto zprávou naloží.

My lidé chceme všechno poznávat rozumem, chceme všechno vidět, osahat, uchopit, všemu porozumět, ideálně podrobit fyzikálním pokusům, abychom se přesvědčili, co je pravdivé. Ale u víry to nelze. A vlastně to nelze ani u mnoha jiných hmatatelných věcí.

Nedokážeme zcela porozumět vesmíru, kvantové fyzice, funkcím mozku, a vlastně ani rostlinám a živočichům. Jen si to neumíme přiznat. Lidská pýcha je jednou

z velkých překážek jak pokroku vědy, tak pokroku víry.

Můžeme si přečíst biblický příběh o Kristově vzkříšení. Vysvětlit tento příběh by nám sice pomohlo lépe pochopit smysl, ale zabralo by to mnoho místa. Co je důležité, je uvědomit si, že Kristovou smrtí a zmrtvýchvstáním celý příběh nekončí, ale že pokračují stránky Bible dál a děj se přesouvá do životů obyčejných lidí napříč věky.

Svědectví Bible je jen jeden dílek skládačky. Další dílky najdeme v životech různých křesťanů, a nakonec i v životě vlastním. A to je to nejdůležitější. Vlastní, nepřenositelná zkušenost víry. Zkušenost toho, co nejde slovy popsat, rozumem chápat nebo fyzikálním pokusem ověřit, přesto to je natolik silné, že to změní náš pohled na svět, náš způsob života i naše vlastní jednání. To je tajemství víry.

Pane Bože náš, děkujeme Ti, že nás neustále probouzíš k novému životu s tebou. Děkujeme za život, smrt i vzkříšení Ježíše Krista, díky kterému můžeme poznávat tebe, stvoření i sami sebe. Prosíme tě, otevři naše srdce i mysl, abychom dokázali svět vidět v plnosti a svými činy víry, lásky a naděje prožívali velikonoční čas i dny následující. Amen

Radka z kostela ☺

Uklidme Česko

V sobotu 25. 3. proběhlo v Hradištku a Kersku 2. kolo akce Uklidme Česko. Zúčastnilo se 6 členů zahrádkářů, kteří uklízeli v Kersku u Pramene, 8 členů rybářského svazu sbíralo odpadky na břehu Labe a 21 našich spoluobčanů (z toho 6 dětí) čistilo v ulicích a při silnici v Hradištku.

Zatím bylo sebráno kromě jiného asi 30 pytlů odpadků, 1 velká pneumatika a dřevěná židle.

Příští týden bude probíhat 3. kolo, při kterém budou uklízet členové rybářského spolku Hradištko a Kersko, myslivci a děti ze Základní a Mateřské školy v Hradištku.

Každý z účastníků obdržel malé občerstvení a všichni si zaslouží velké poděkování za to, že jim pořádek v obci a okolí není lhostejný.

Blahopřejeme !

Občanům, kteří oslavili nebo oslaví 70 a více let přejeme především pevné zdraví a hodně spokojenosti.

V dubnu oslaví své narozeniny paní Božena Nováková, Miluše Lugmajerová, Marta Kratochvílová, Věra Čechová, Alena Dlouhá a pánové Otakar Hřebík, Zdeněk Uličník, Josef Zahradka, Josef Bláha, Stanislav Hezina a Oldřich Vašina.

Květnovými oslavenci jsou paní Marie Šťastná, Eliška Žeravá, Marie Bauernfeind, Marta Borská a pánové Pavel Smejkal, Dušan Huljak a Jiří Košina.

V červnu oslaví své narozeniny paní Zdeňka Brettová, Jindřiška Herclová, Helena Ouhledová, Jana Winterblumová a pánové Jindřich Vítěra a Jiří Volc.

Všem oslavencům srdečně blahopřejeme!

Vynášení „Smrtky“

V neděli 26. 3. 2023 jsme se v hojném počtu sešli v Hradištku, abychom společně vynesli smrtku ze vsi. Tradiční průvod vedly děti ze základní a mateřské školy, které si nacvičily několik písní a básní. Průvod byl zahájen před základní školou, kde děti společně zazpívaly píseň „Smrt chodí po vsi“.

Dále se prošly tři stanoviště, kde děti za přítomnosti diváků zpívaly a tancovaly. V Doubici přednesly báseň „Co musí udělat jaro“, u transformátoru zahrály hry „Zajíček v své jamce“, „Zlatá brána“ a „Kolo, kolo mlýnský“ a u Kapličky „Otloukej se píšťaličko“, „Pásla ovečky“ a „Hřej, sluníčko, hřej“.

Nakonec chlapci 5. třídy hodili smrtku do Labe - tím jsme dali sbohem celému zimnímu období a společně tak přivítali jaro.

*Mgr. Marcela Šteffková
ředitelka ZŠ a MŠ*

Hasiči ve škole

Ve čtvrtek 16. 3. 2023 přijel do školy Sbor dobrovolných hasičů z Velenky, ve složení Verča, Vojta a Kuba.

Prostřednictvím přehledné prezentace se žáci seznámili se všemi životními situacemi, ve kterých se mohou spolehnout na zásah hasičů. Mnozí z nich si totiž neuvědomovali, že hasič nehasí pouze požár, ale zasahuje v řadě dalších situací – např. při dopravních nehodách, povodních, pokácí spadlý strom nebo pomáhá při záchraně a vyprošťování osob, zvířat a majetku, zkrátka při mimořádných událostech.

Děti si samy mohly nasadit hasičskou helmu a zjistily tak, jak je doopravdy těžká. Dále si například vyzkoušely spojit hasičské hadice. Největší zajímavostí byl určitě hasičský automobil s technickým vybavením. Děti zároveň dostaly pozvánku na kroužek „Malý hasič“, který po poutavém dopoledni všichni rádi přijedou vyzkoušet.

Za zorganizování a uskutečnění celé akce patří dík dobrovolným hasičům z Velenky. Je dobré znát „záběr“ jejich činnosti a pak správná telefonní čísla. Nikdo z nás totiž neví, kdy budeme jejich pomoc potřebovat ...

*Helena Konopíková
ZŠ Hradištko*

Jaro (Zvony a zvonky)

Josef Václav Sládek

Jaro přišlo do kraje,
děcko laškovité,
v očích mělo fialky,
v líčkách šotky skryté.

Kučeravé kadeře
zářily jak slunce,
rosu jako dýmáky
mělo na korunce.

Na ramenech motýlí
křídla dvě se třpytí,
roucho světle zelené
v rybníku jak síť.

Kolem roucha z šípkových
poupat mělo pásek,
nad ním, zrovna u srdce,
zpíval sedmihlasek.

Hory 2023

Na letošní zimní školu v přírodě jsme se opět moc těšili. Bylo krátce po Vánocích a my jsme v sobotu 14. ledna vyrazili na naše oblíbené místo. Dolní Dvůr nedaleko Vrchlabí nás letos nepřivítal se sněhovou nadílkou, ale Světe, div se, na naší oblíbené sjezdovce sněh byl.

Po příjezdu jsme se ubytovali a po večeri jsme se společně těšili na druhý den a lyžování. Bohužel nás čekalo několik překvapení.

Skoro celou neděli nám propršelo, tak nám nezbyvalo než čekat, až se počasí umoudří. Odpoledne jsme už pěšky mohli vyrazit na místo, které je velice známé v našem filmovém světě. Abychom zapojili i naše rodiče, vyfotili jsme se zde a čekali jsme první odpovědi na náš kvíz. Odpovědi přišlo během týdne několik a většinou byly všechny správné.

Příroda se umoudřila a hned od pondělí jsme vyrazili na lyže. Rozdělili jsme se na lyžaře zkušené, zdokonalující se a začátečníky. Velká pochvala patří všem, zejména „nelyžařům“, kteří se se záplem a radostí pustili do překonávání

nástrah tohoto zimního sportu. A byli tak skvělí, že na konci našeho pobytu, jeli závody ve slalomu a odváželi si cenné medaile.

Celý pobyt byl trochu jiný v tom, že hned od první noci jsme museli řešit zdravotní potíže našich dětí. Někteří nás museli opustit dříve, takže z celkových 35 dětí na počátku pobytu, se vracelo 27 dětí. Ale i to jsme zvládli, pěknou lyžovačku a závod si nakonec odjeli úplně všichni.

Velké poděkování patří všem našim šikovným a statečným dětem, rodičům za podporu, majiteli hotelu Zvon za skvělý servis a zázemí, kolegyním za ochotu někam vyrazit a paní ředitelce za organizaci této akce. Za rok se opět těšíme.

Hana Maudrová, ZŠ Hradištko

Hádanka - filmové místo

Rodiče našich žáků hádali na kterém místě, které je známé z filmového natáčení se děti vyfotografovaly.

Poznáte ho i Vy?

Své odpovědi můžete zasílat na adresu redakce Novinek: novinky@hradistko-kersko.cz

Dřevíčková dílna

Astronomické jaro jsme letos ve škole přivítali s truhlářskými nástroji v ruce. Do školy zavítal výtvarník a lektor uměleckých workshopů pro děti, společně s nímž si děti vyrobily svůj vlastní truhlářský výrobek, hračku na kolečkách.

Každý malý truhlář si zkusil pracovat s různými druhy drobného nářadí – s pilníkem plochým i kulatým, s brusným papírem, s vrtačkou ruční i elektrickou. Děti si vyzkoušely, jak se dané nářadí používá a jakého výsledku je možné s tím kterým nástrojem docílit. Na závěr si každý svého velikonočního zajíčka dozdobil barvami dle své fantazie.

Bylo to báječné dopoledne, plné radosti a seberozvoje. Nejen, že děti měly šanci pracovat s nástroji, které ve škole nepoužívají a ve volném čase se s nimi běžně setkává jen málokdo, ale také na vlastní kůži prožily, že když chtějí dosáhnout pěkného výsledku, je potřeba vyvinout určité úsilí. Někteří chvíli bojovali s drobnou leností, někteří třeba se vztekem z toho, že věci nejdou hned a samy, ale jakmile se tyto drobné potíže podařilo překlenout, byla dětská radost z dosaženého výsledku nakažlivá. Jak říkám, bylo to jako vždy dopoledne plné radosti a rozvoje.

*Za ZŠ a MŠ Hradištko
Vlasta Kopsová*

Zápis do 1. ročníku

Zápis do 1. ročníku pro školní rok 2023/24 bude probíhat 4. 4. 2023.

- Zápis do 1. ročníku ZŠ bude probíhat 4. 4. 2023 od 14.00 hod do 17.00 hod v učebně základní školy.

Po domluvě - pouze pro děti, které nebyly v řádném termínu a předem se omluvily, nejpozději 13.4.2023.

• Věk dítěte

6 let k 31. srpnu 2023 (dítě narozené od 1. 9. 2016 do 31. 8. 2017 a děti s odkladem povinné školní docházky ze školního roku 2022-2023).

5 let k 31. 8. 2023 - pokud je dítě přiměřeně duševně a tělesně vyspělé, může být přijato, pokud zákonný zástupce dítěte doloží příslušná vyjádření:

- dosáhne-li věku 6 let od 1. 9. 2023 do 31. 12. 2023 - doloží zástupce vyjádření Školského poradenského zařízení (PPP nebo SPC)
- dosáhne-li věku 6 let od 1. 1. 2024 do 30. 6. 2024 - doloží zástupce vyjádření - Školského poradenského zařízení a odborného dětského lékaře dítěte

• Organizace zápisu

- K zápisu přicházejí děti v doprovodu zákonného zástupce/ či jiné osoby s prokazatelnou ověřenou plnou mocí k zastupování.
- Zákonný zástupce předloží rodný list dítěte (u cizinců pas) a svůj doklad totožnosti.
- Zápis probíhá za přítomnosti zákonného zástupce asi 30 minut - rozhovor formou hry je zaměřen na motivování

dítěte pro školní docházku a orientační posouzení jeho školní připravenosti.

- Zákonní zástupci vyplní potřebné tiskopisy nebo je mohou již mít vyplněné předem (www stránky školy - Žádost o přijetí, Zápisní listek).
- Zákonní zástupci se seznámí s kritérii přijetí do základní školy.
- Každý zákonný zástupce obdrží registrační číslo dítěte. Pod tímto číslem získá zákonný zástupce informaci o přijetí/nepřijetí dítěte na webových stránkách školy (www.skola-hradistko.cz). Seznamy budou zveřejněny minimálně po dobu 15 dnů.
- O přijatých žácích škola vystaví „Rozhodnutí o přijetí“. Rozhodnutí o přijetí nabývá právní moci uplynutím 15 dnů od vyvěšení. V případě, že žák do naší školy nenastoupí, je zákonný zástupce povinen toto škole oznámit osobně, písemně, e-mailem info@skola-hradistko.cz.
- Nepřijatým žákům škola „Rozhodnutí o nepřijetí“ doručí dopisem s doručenkou nebo předá proti podpisu do vlastních rukou. Ti mají zákonnou dobu na odvolání (15 dnů od doručení).
- Žáci, kterým byl v loňském roce udělen odklad povinné školní docházky musí podat novou přihlášku.
- Pokud bude zákonný zástupce žádat pro své dítě odklad povinné školní docházky, musí při zápisu doložit doporučení pedagogicko-psychologické poradny a odborného lékaře nebo klinického psychologa.
- Výsledky budou vyvěšeny na webu školy pod registračním číslem dítěte do 26. 4. 2023.

Díky, že si vyberete právě nás!

V Hradištku 6. 3. 2023

Mgr. Marcela Šteffková
ředitelka školy

Maškarní karneval

Ani letos nemohl, na sklonku zimy na seznamu našich školních akcí, chybět maškarní karneval. A tak se ve středu 1. 3. 2023 konalo karnevalové odpoledne ve školní družině.

Naši žáci se jako mávnutím kouzelného proutku proměnili na piráty, Batmana, Jacka Sparrowa, Spider-Mana, zatancovat si přišla havajská tanečnice a baletka, dorazili také slavní fotbalisté Antonín Panenka a Lionel Messi, postava Wednesday z Addamsovy rodiny, jeptiška a samozřejmě také princezny, různá zvířátka a další nápadité masky. V kostýmu Skota, nás svojí návštěvou, také mile překvapila paní ředitelka.

Celý karnevalový rej se odehrával pod taktovkou klauna, který se postaral o celou zábavu. Byly připraveny taneční soutěže, nechyběla ani řada dovednostních a pohybových her. Velký úspěch měla opět hra, při které si děti za doprovodu hudby posílají balíček, který po postupném rozbalování několika vrstev papíru, ukrývá vítězný dárek.

Po každé soutěži byli naši soutěžící odměněni drobnou sladkostí. Po celé odpoledne měly děti k dispozici malé občerstvení, na jehož přípravě se také podílela naše paní uklízečka Marcela Winterblumová, za což jí moc děkujeme! Karnevalové odpoledne jsme nemohli zakončit jinak než oblíbenou tombolou, ve které měli všichni šťastnou ruku, a tak se každý mohl radovat z malé výhry.

Už se těšíme se na příští rok!

Za ZŠ Hradištko
Lenka Mojžíšová

Mateřská škola

Ve školce jsou kamarádi, hrajeme si s nimi rádi...

S dětmi se ve školce nenudíme. Tvoříme, zpíváme, tančíme a hodně si hrajeme. Protože byla zima, tvořili jsme spoustu sněhuláků – když byl sníh, tak na zahradě, ale i v teple školky ty z papíru.

Uspořádali jsme také dětem zimní olympijské hry, kdy si děti přinesly pomyslný olympijský oheň, jezdily ve třídě na lyžích, hrály hokej a soutěžily v dalších zajímavých disciplínách.

V prvním čtvrtletí jsme si užili především období Masopustu, kdy jsme tvořili masopustní masky, povídali si o tradicích a vše vyvrcholilo masopustním karnevalem. Děti tento den měly možnost přijít v masopustních maskách, které se i tentokrát šikovným maminkám velmi povedly. Do školky nám tak přišli klauni, kočky, vodník, víly, berušky a nechyběla ani krásná cikánka. Soutěžili jsme například v házení míčků do papírového šaška nebo v tanci s balonky. Děti tyto karnevaly milují, protože je to pro ně vždy netradiční den, kdy můžeme trochu více lumpačit a vždy dostanou nějakou tu malou odměnu, kterou si odnesou domů.

Nyní nám začíná jaro a proto jsme uspořádali Jarní dílničku s rodiči. Kvůli velké nemocnosti dětí účast nebyla úplně velká, ale i tak jsme si to všichni náramně užili. Vyrobili jsme s dětmi a rodiči spoustu motýlů, květů, ptáčků a ozdobili jimi „Jarní Paní“, která nyní zdobí šatnu naší mateřské školy.

Také v tomto období nastává čas, kdy naše šikovné předškoláky čeká velký krok - zápis do Základní školy. Proto nezačínáme a také se hrami hodně učíme. Už umíme spočítat knedlíky na talíři od tety Ilonky, poznat všechny barvy, ale i napsat své jméno nebo zavázat tkaničku. Děti se do školy již moc těší, tak budeme držet palce, ať paní učitelkám ve škole ukáží, co vše se naučily a umí.

Ještě nás toho do konce roku s dětmi čeká mnoho. Plánujeme Noc s Andersenem – přespání strašidél v MŠ, spoustu tvoření o Velikonocích, Čarodějnický rej, školní výlet a v neposlední řadě pojedeme letos poprvé s předškoláky na Školu v přírodě, kam se všichni již moc těšíme.

Jana Pazderová (učitelka MŠ)

Zápis do mateřské školy pro školní rok 2023/2024

Zápis probíhá bez dětí od 2. 5. 2023 do 16. 5. 2023

Pro příjem žádostí o přijetí k předškolnímu vzdělávání je stanoveno dostatečně dlouhé období v rozmezí stanovené školským zákonem.

Způsoby podání žádosti:

1. Do datové schránky školy: ng68kkt
2. E-mailem na adresu: reditelka@skola-hradistko.cz s uznaným elektronickým podpisem. Nelze poslat prostý e-mail.

3. Doporučeně poštou na adresu: Základní škola a Mateřská škola Hradištko, okres Nymburk, Hradištko 86, 289 12 Sadská
4. Osobní podání 2. května 2023 od 13.00 hod do 17.00 hod v ředitelně MŠ.

K zápisu je třeba vyplnit a lékařem potvrdit přihlášku k předškolnímu vzdělávání.

Tiskopis přihlášky lze stáhnout z webových stránek **www.skola-hradistko.cz**.

Při přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání bude ředitelka školy postupovat dle Kritérií pro přijímání dětí na školní rok 2023/2024.

*Mgr. Marcela Šteffková
ředitelka školy*

Řehtání před Velikonocemi

Jedna z mála tradic, která se v naší vesnici leta udržovala, a která se vloni po dvou letech covidu podařila obnovit, byla starobylá velikonoční tradice, jež byla součástí rituálu spojeného s jarní výroční obřadností a v lidovém prostředí souvisela s kolektivní oslavou nového vegetačního roku a se zahájením zemědělských prací.

Chlapecká velikonoční obchůzka s řehťáky je odvozená z liturgie pašijového týdne, kdy v kostelích od „Gloria“ na Zelený čtvrtek do „Gloria“ na Bílou sobotu umlknou zvony, jelikož odletí do Říma, a jejich zvuk nahradí zvuk řehťáček. V dnešní době už to samozřejmě nedává smysl, ale je to pěkná tradice a těch nám už moc nezůstalo, takže by bylo škoda, kdyby i tento zvyk z Hradištky zmizel.

Řehtání v Hradištku začíná již ve čtvrtek před Velikonocemi, kde se kluci sejdou u rybníčku Pod Kopeckova v 11.00 hod. Na Zelený čtvrtek v poledne se již vyráží s řehťáky na obchůzku obce a zvonění se nahrazuje řehtáním až do Bílé soboty.

V minulosti byla účast pro všechny kluky zhruba od 6 do 14-15 let téměř „povinná“, řehtání byla zábava, na kterou ve všichni kluci dlouho dopředu těšili. Účast na řehtání je omezená školní docházkou na základní školu, takže nejstarším řehťákům, kterým se říká „Kapitáni“ je okolo 15 let. Dolní hranice nijak omezená není, odpoledního řehtání se někdy zúčastňují i čtyřletí řehťáci (často v doprovodu maminky či tatínka) aby se v dalších letech stali stabilními účastníky této jarní tradice.

Nejstarší „Kapitáni“ dohlížejí na dodržování pravidel, kázeň a řídí závěrečné dělení koledy.

Řehtat se vychází ve čtvrtek v poledne a další řehtání probíhá večer. Sraz na odpolední řehtání je v 16.30 opět na stejném místě jako v poledne.

Na Velký pátek se začíná srazem u rybníčka ve 4.30 hod. a vychází se kolem 5.00 hod., další obchůzka je opět v poledne kolem 12.00 hod. a poslední večer v 17.00 hod. Na Bílou sobotu se řehťá jen ráno v 5.00 hod. a pak už dojde na závěrečnou koledu neboli vyřetávání.

Trasy řehtání vedou „Kapitáni“ Hradiškem ke kapličky, kde je první krátká přestávka. Tady se podle tradice říká modlitba:

*Andělíčku, můj strážníčku,
opatruj mi mou dušičku,
opatruj ji ve dne, v noci,
až do Boží pomoci.
Amen*

Druhá část trasy vede směrem ke škole. Cestou řehťáci ještě obíhají postranní ulice, aby byli slyšet opravdu všude. Po celou dobu obchůzky se zpívá podle denní doby:

*Poledne (klekání) zvoníme,
Jidáše honíme.
Ó, Jidáš zrádče, cos to učinil,
že si svého mistra Židům zradil,
za to budeš v pekle hořeti,
s Luciferem ďáblem tam býti.*

Na Bílou sobotu dopoledne řehťáci obědou vesnici, u každého domu zazpívají koledu:

*Ó, Židi nevěrní, na kopci černým,
kopali jámu, Ježíši Pánu,
aby ho jali, ukřižovali,
na Velkej pátek, do hrobu dali,
a na Bílou sobotu, aby ho vykopali.*

...a pak dostanou výslužku jako odměnu za to, že řehtáním zastoupili nepřítomné zvony. Odměna je to zasloužená, protože řehtání je poměrně náročný sportovní výkon. Není nic snadného obejít 7x za tři dny celou vesnici, točit při tom řehťáčkou nebo tlačit trakař a ještě zpívat. Sobotní vstávání na ranní řehtání už není vůbec snadné.

Rozdělení odměny probíhá u elektrárny, kde je také konec a odměnu rozdělují „Kapitáni“ podle toho jak řehťáci chodí, jak se naučili písničky a jak jsou poslušní. Výše odměny je jen na nich, ale vzhledem k tomu, že se má možnost stát jednou „Kapitánem“ každý kluk, nikdo se nepozastavuje nad tím, že právě oni mají nejvíce. Jsou přece také zodpovědní za své mladší řehťáče.

Fakt, že řehťáci chodí koledovat v sobotu, občas mate ty, kteří neznají tuto tradici a diví se, proč se někdo dožaduje koledy už v sobotu a ne až v pondělí. Jak už bylo

výše řečeno, jedná se o odměnu za náhradu zvonění. Jako výslužka byla dříve oblíbená klasická velikonoční vejce, ať malovaná vařená, tak syrová. V současné době (asi v souvislosti s úbytkem slepic – již to není samozřejmá součást každého hospodářství) převažují různé sladkosti a drobné peněžní částky.

Ač jsou Velikonoce, jejich součástí řehtání je, církevní svátek, v době socialismu se z toho stala vysloveně světská záležitost proložená pozůstatky původních textů písní. Někomu to může připadat jako archaismus, ale je to krásná tradice, na kterou všichni, kdo to zažili, rádi vzpomínají. Ranní řehtání za tmy, často v zimě, někdy i za sněžením je silný zážitek. Stejně jako sobotní odpoledne, kdy se unavení řehťáci vrací domů s bohatou koledou a pocitem, že to zvládli a za rok půjdou zas...

A my jsme v Hradištku na tuto tradici náležitě hrdí a doufáme, že se ji podaří udržet pro další generace.

Mgr. Marcela Štefková
ředitelka ZŠ a MŠ

Řehťáčky, klapačky, trakaře

Klapačka se skládala z prkénka, připevněného na malém držadle, na kterém se uprostřed okolo osy otáčelo kladívko, které tlouklo střídavě vpřed a vzad.

Valcha byla kombinací klapačky a řehťáčky. Bylo to větší prkénko, vespod mělo na obou stranách přibitá dřevěná péra, uprostřed vedle sebe dvě kladívka. Vpředu se točilo klikou, která otáčela válcem s vroubkou. Přítom péra, která sjížděla po vroubkách řehťáky na kladívka díky kolíkům připevněným na válci, se zdvíhala a při dopadu zpět tloukla. Valcha se držela levou rukou, byla opřena o prsa a pravou rukou se točilo za kliku.

Tragač byla větší valcha, kde se válec otáčel pomocí kolečka, umístěného uprostřed válce. Držel se v obou rukách a kolečkem se jelo po zemi jako s trakařem.

Zdroj:

České tradice, knižní archiv České tradice

Knihovna Hradištko

Zima a předjaří v knihovně

Milí přátelé,
také v tomto roce je v naší knihovně stále živo. Nejveseleji je, když přijdou děti z mateřské školky nebo školáčky. Vždy se na ně moc těším, a ráda si pro ně připravuji pohádky a pestrý program, který je má zabavit a poučit.

S žáčky z 1. a 2. třídy jsme oslavili výročí devadesáti let od vzniku postavy Ferdy Mravence, vyráběli mimozemšťany, vymalovali omalovánky, četli pohádky a příběhy, poznali životní cyklus sluníčka sedmítečného, vyrobili jednorozce i dáreček pro maminku a malovali na dřevíčka.

90 let od vzniku postavy Ferdy Mravence

Hříva zlatá, ocas stejný, zářící roh čarodějný...

Malování na dřevíčka

Velmi oblíbené jsou u dětí činnosti spojené s přírodninami, rády loupou klacíky, malují na dřevíčka i špalíčky, cupují ovčí vlnu. A přitom – jak jinak, když jsou v knihovně – poslouchají pohádky.

Co se v knihovně chystá?

Po Velikonocích uspořádá knihovna soutěž v pojídání krupicové kaše a povídání s cestovatelem. Pro upřesnění sledujte program knihovny na webových stránkách a facebooku

Těším se na Vás v knihovně.
Jana Šestáková

Pohádky pro děti

Děti ze školky si užily pohádky: Jak šel koblížek do světa a Boudo, budko, kdo v tobě přebývá. Potom si pohrály s postavičkami z pohádek.

Jak šel koblížek do světa

Boudo, budko kdo v tobě přebývá

Děti se dozvěděly Kterak tkanička k rozumu přišla, a také zkoušely uvázat kličku.

Vázání tkaničky

Příběh O berušce, která měla jen 5 teček se dětem líbil a Pohádka o třech prasátkách měla podobný úspěch.

V pohádce Jak jela mašinka pro brambory, děti sbíraly pohádkové brambory, zapojovaly vagónky a stavěly domečky.

Jak jela mašinka pro brambory

Soutěž knihovny

Také v letošním roce vyhlásila knihovna soutěž:
„Hledáme českou písničku“.

Letos jsme hledali řemesla a povolání. Soutěže se zúčastnilo celkem 11 soutěžících a počet písniček, které našli je obdivuhodný.

Děkuji všem za účast a pílí a všichni účastníci budou odměněni. Gratuluji vítězům.

Výsledky soutěže

1. Václav Kruliš	374
2. Radka Ziková a její banda hledačů	294
3. Vendula Šaldová	273
4. Eva Čepičková a Radek Kolbábek	157
5. rodina Melišková	155
6. Anna Havelková	118
7. rodina Hakova	82
8. Petr Gura	52
9. Oskar Zubr	37
10. manželé Hezinovi	27
11. Štěpánka Reichová	16

Klub důchodců

Drazí přátelé,
jak všichni víte, tak nemáme v naší obci fungující hospodu a tedy ani sál. Je to moc špatné, když se lidé nemají kde scházet a není kde uspořádat ples. Byli jsme letos jediní, komu se to podařilo a to jen díky členům KD Semice a OU Semice, kteří nám umožnili uspořádat náš plánovaný Motýlkový ples v místní Sokolovně.

Jak všichni víme, v Semicích se aktuálně opravuje silnice a my měly obavy, jak se tam lidé dostanou. Ale vše se povedlo a všichni se tam v pořádku dostali. Jako zpestření programu vystoupily mažoretky z Poděbrad a bylo to moc pěkné vystoupení. Měly vystoupit také děti ze školy v Hradištku, ale hodně jich bylo nemocných, tak snad někdy příště.

Jinak se nám vše dobře vydařilo a hosté nám při odchodu říkali že to bylo hezké, což nás potěšilo. Chceme moc poděkovat OU Semice i KD Semice a všem, kteří nám darovali ceny do tomboly.

Za Klub důchodců
Miluše Ziková

VII. ROČNÍK TURNAJE V RAPID ŠACHU

KERSKO
2023

SOBOTA 17. 6. 2023

BUNGALOVY KERSKO

WWW.SACHY-KERSKO.CZ

Střípky z činnosti Mysliveckého spolku Sadská

V průběhu uplynulého mysliveckého roku jsme vypustili 70 kusů kachny divoké a 30 kusů bažanta obecného. S tím samozřejmě souvisí pravidelné příkrmování a tlumení škodné. Vypuštěná zvířata je částečně ulovena a částečně zůstává v přírodě.

V listopadu jsme se sešli na „Poslední leč“ ke společnému lovu. Po skončení a výřadu jsme pokračovali v Hotelu Modrá Hvězda, kam jsme přizvali i své partnery a partnerky, abychom se společně pobavili při dobré sklence, tanci a zpěvu.

Do našich řad chceme přilákat mladé myslivce, proto se aktivně podílíme na spolupráci s OMS Nymburk a přijímáme

do svých řad mladé adepty, kteří chtějí skládat myslivecké zkoušky. V současné počítačové době je vítaný každý, kdo má zájem o myslivost a přírodu.

Jde nám především o to, aby příští generace žily v souladu s přírodou, potkávaly volně žijící zvířata při procházkách lesem, polem i loukami a ne jen na obrázku nebo v ZOO.

Veškerá tato činnost je podmíněná i finančními příspěvky od obce Hradištko i města Sadská, za což jim děkujeme.

Přejeme Všem krásné jarní dny, plné zážitků v přírodě.

Myslivecký spolek Sadská

Velikonoce 2023

Program Lesního ateliéru Kuba v Kersku

MALOVANÉ OBRÁZKY

sobota 1. dubna / 10 – 17 hodin

Malířka Klára Forstová vám nabídne široký výběr motivů kreseb na plátně, které si sami vymalujete a vytvoříte tak akvarelový obraz. Dílnička je vhodná pro děti i dospělé.

VELIKONOČNÍ PLACKOVÁNKY

sobota 8. dubna / 10 – 17 hodin

Jana Padrtová vám pomůže vyrobit drobné velikonoční dárečky – originální placky se špendlíkem, magnety nebo zrcátka. Dílnička je vhodná pro děti i dospělé.

Velikonoční pondělí

10. dubna / 10 – 17 hodin

MÁME OTEVŘENO!

Zveme vás na vaječný koňak!

Zprávy z Hřebčína a Jezdecké školy Equus Kinsky

Po krátké zimní přestávce začalo být u nás v Hřebčíně a Jezdecké škole Equus Kinsky opět živo.

Na začátku února proběhly populární halové jezdecké závody spřežení včetně královské disciplíny čtyřspřeží. Hala se zaplnila do posledního místa diváky, kteří fandili 47 spřežením z Čech i Moravy. V únoru se také uskutečnily halové skokové závody v rámci zimního skokového poháru. Potěšující byly velmi dobré výsledky domácích sportovců včetně těch nejmladších. Třetí místo Nelly Budišové na koni Miracle Kinské, páté umístění Adély Varvařovské s klisnou Melissou.

Velmi nás těší velký zájem o jezdeckou školu. Výcvik jezdců i koní probíhá 7 dní v týdnu. Bohužel na spoustu zájemců není kapacita a je pořádná na uvolněná místa.

Na začátku března proběhla chovatelská akce. Dopoledne 11. března si dali sraz chovatelé koní na Valné hromadě Svazu chovatelů koní Kinských a odpoledne byl na hale pořádán výběr mladých hřebců do chovu a poté se představili již starší, licencovaní hřebci. Chovatelé si mohli vybírat vhodného hřebce pro své klisny.

Začínají se rodit letošní hříbátka. Starosti s hlídáním porodů nahradí jarní roztočilá, skotačivá hříbata. Rodí se zároveň naděje v budoucí generaci, a potvrzení jestli výběr budoucího páru byl správný.

Určitě byste si neměli nechat ujít divácky atraktivní a oblíbené **Slavnosti koní 2023**, které proběhnou v neděli **17. září od 14.00 hod.**

Celý pořadatelský tým Vás srdečně zveme nejen na tyto Slavnosti, ale i na ostatní akce. Podrobnější informace jsou k dispozici na webových stránkách Jezdeckého areálu www.kone-hradistko.cz

Areál je pro všechny návštěvníky po celý rok otevřený, obyvatelé Hradištka zde rádi uvítáme.

*Petr, Liba a Petr jun. Půlpánovi
s členy Jezdecké školy*

Před 50 lety vyšel první Informační zpravodaj – čtvrtletník, tehdy pod hlavičkou základní organizace Československého zahrádkářského a ovocnářského svazu. Bylo to v roce 1973:

V letošním roce i v letech příštích vás chceme lépe informovat o celkovém našem dění v organizaci, připravovaných kulturních pořadech, změnách v organizaci, hospodaření a o ostatních zajímavostech Kerska...

První zpravodaj měl šestnáct stran, obsahoval rubriky „Různé zprávy, Členové píší, Jubilea, Noví členové, Z babiččiny kuchyně, Zajímavosti Zprávy OV a MNV“: *MNV v Hradištku, za spolupráce s občanským výborem v Kersku, připravuje akci provedení nového vrtu a výstavby stánku minerálního pramene zvaného Svatojosefský...*

Druhý zpravodaj z května roku 1973 se již jmenoval Naše Kersko, byl obsáhlejší, měl čtyřicet stran. Začal uveřejňovat „Průvodce poetickým Kerskem“ z pera Bohumila Hrabala: *Víte, že Betonka od autobusové zastávky až na rozcestí ke Štulkům měří 2.348 metrů, jak pásovým metrem naměřil cestář pan Procházk? Víte, že nadmořská výška u autobusové zastávky na trati Praha – Poděbrady je 185 metrů, že pak se Betonka svažuje, až někde za Pramenem klesá do 177 metrů nad mořem, aby pak zase stoupala a u Kamene a na protějším břehu Mydlovaru zase dosáhla výšky 185 metrů?*

Ve třetím zpravodaji z roku 1973 se můžeme např. dočíst o Betonce: *Všichni svorně si pochvalují nově opravenou hlavní kerskou komunikaci. Krásný asfaltový povrch svádí někdy i k nedovolené rychlosti. Tomuto povrchu však citelně chybí bílé označení krajnice, zvláště v noci je nebezpečí, že se kterýkoliv uživatel silnice ocitne v nebezpečném příkopu...*

Poslední číslo zpravodaje Naše Kersko vyšlo v roce 1996. V březnu 2011 vyšlo první číslo obecních novin, čtvrtletník: Novinky obce Hradištko – Kersko, které vychází doposud.

Bronislav Kuba

Studie o historii Kerska

Je to již víc než patnáct let, kdy jsem požádal historika Jana Hájka, kamaráda ze studií o spolupráci při sestavování koncepce knížky o proměnách české krajiny v době industrializace. Seděli jsme tehdy v Hospůdce u Demínky na pražských Vinohradech a diskutovali o náplni jednotlivých částí. Navrhl jsem tenkrát, mimo jiné, že bych mohl jednu z kapitol věnovat, proměnám krajiny v důsledku rozvoje tehdy, na přelomu 19. a 20. století nových rekreačních aktivit, jakými byla například turistika, tělovýchovné hnutí, závodní sport, skauting, tramping a také budování vilových a chatových rekreačních kolonií.

Kolegovi se nápad líbil. V knížce Čechy krásné, Čechy mé – proměny krajiny Čech v době industrializace (vyšla v roce 2010) se příslušná kapitola proto skutečně objevila. A nejen to, téma mě začalo bavit a proto ho soustavně studuji dodnes. Zvláštní pozornost věnuji rekreačním koloniím, tématu ještě do nedávné doby historiky nepříliš probádanému. Nemohl jsem vynechat ani Kersko. Přesněji, na Kersko jsem se zvláště těšil. Čas na tento badatelský projekt mi vyšel, bohužel až těsně před propuknutím covidové epidemie.

Archivní prameny v Lysé nad Labem jsem studoval několik týdnů s povinnou rouškou na ústech. S panem Bronislavem Kubou, autorem skvělé knížky O zaniklé vesnici Kří (2016) jsme se v Kersku sešli osobně. Pomohli mi také pracovníci poděbradského muzea, které jsem navzdory epidemii také několikrát navštívil. Ale například s kronikářem panem Markem, výborným znalcem historie zdejšího kraje jsme si jen telefonovali a psali e-maily.

Studie o historii Kerska nakonec vyšla ve sborníku Studie a zprávy. Historický sborník pražského okolí 10/2 v roce 2022. Jedná se však o sborník odborný, který se běžně v knihkupectví nebo trafice sehnat nedá. Pokud bude zájem, nabízím setkání, kde bych každému, kdo přijde, pověděl a ukázal, co je v bádání o Kersku nového. Stačí jen domluvit datum, já sednu v Praze na vlak, pak přisednu na autobus a můžeme si povídat, co bude koho zajímat. Tak tedy – těším se na setkání!

Prof. Václav Matoušek
Katedra historických věd
Fakulta historických studií, Univerzita Karlova

Historické pohlednice

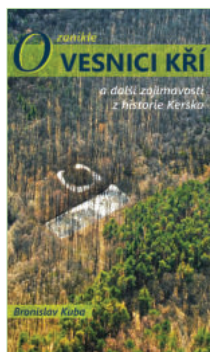

1938

1973

Kří je po všech stránkách výjimečné

Ukázka z obsáhlého rozhovoru z knihy „O zaniklé vesnici Kří a další zajímavosti z historie Kerska“.

Koncem března a začátkem dubna, kdy se příroda probouzí ze zimního spánku, začínají rozkvétat některé rostliny.

Nejinak je tomu i v kerském lese. V místech, kde stávala dávno zaniklá vesnice Kří, rostliny svým výskytem napovídají, kde se nacházela jednotlivá stavení. A tak můžeme se zaujetím pozorovat podle dožnes patrných menších či větších kopečků zeminy, kde se jednotlivé objekty nacházely.

Po kerském lese chodím již dlouho, řeči této „květomluvy“ jsem však nerozuměl. Teprve až setkání s PhDr. Tomášem Klírem, Ph.D. (Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze), mně otevřelo oči...

...Vraťme se prosím ještě k místu tvrziště. Motte bylo asi jediným možným řešením vzhledem ke zdejší rovině.

Je vrcholně středověké. Když tady stojíme, ukážu vám plán. Obyčejně si všimáme jen tohoto motte. Na něm stála patrně nějaká věžová stavba. Tato část (ostrůvek uprostřed stojící vody, pozn. aut.) je rezidenční, byť výrazná. Srdcem komplexu byl přilehlý hospodářský

dvůr. Nádrž i motte obkružuje jeden val, hřbet. Tvrz má skoro čtvercový půdorys, je pěkně geometrický. Toto motte je jedno z nejkrásnějších ve středních Čechách, když se z jara napustí vodou. Později vysychá.

Kolik podobných tvrzí bývalo? Tohoto typu jsou po naší zemi stovky, v Evropě tisíce. Jde totiž o celkem jednoduchý princip stavby, která může být úplně všude. Vykope se příkop z hlíny, ta se uprostřed navrší. Je to výhodné, nesmírně efektivní...

Bronislav Kuba

*Aktuální foto 16. 3. 2023:
Stopy po bývalém tvrzišti (motte)
v kerském lese.*

Cena hejtmanky Středočeského kraje

V divadle ve Slaném byly 21. 3. 2023 oceněny osobnosti Středočeského kraje. V kategorii Kultura cenu dostali voraři Jaroslav Camplík a Josef Bílek ze spolku Vltavan Davle, v kategorii Cena veřejnosti ředitel Oblastního spolku Českého červeného kříže Michal Tasch. Blahopřeji!

Byl to skvělý večer s mnoha inspirativními lidmi!

...a já děkuji všem našim příznivcům a podporovatelům za hlasy, které mi poslali. Už samotná nominace byla pro mě významným a extra děkuji tomu, kdo mě na Cenu hejtmanky navrhl. Moc to pro mě znamená!

Bronislav Kuba

Městské muzeum v Sadské

Městské muzeum bylo nově otevřeno 14. března 2023 na Palackého náměstí č. 257. Doporučujeme jeho návštěvu, stejně tak Hasičského muzea v téže budově.

Autor fotografií: Bronislav Kuba

Orat s čertem (historie silnic)

S jarem přichází kromě těch věcí ryze pozitivních, jako je zpěv ptactva, i jevy, které nás, řečeno decentně, malinko zlobí. Ano, nová stavební sezóna a s ní rozkopané silnice a nekonečné objíždky. Dosti ale neveselé skutečnosti, pojďme se na cesty a komunikace podívat z trochu většího odstupu.

S těmi úplně nejstaršími cestami to bylo totiž trochu jinak. Nebyly to cesty v dnešním slova smyslu, ale spíše jakési koridory, které vedly místy, kudy byla krajina snáze průchodná. Pěkným příkladem může být legendami opředená Čertova brázda.

Mohyla na konci Čertovy brázdy v Chotouňi

Je to pozůstatek ještě pravěké cesty, která spojovala podalpské oblasti a mířila až k Baltskému moři. U nás vedla z oblasti Vitorazska k brodu přes Sázavu, kde byl v 11. století vystavěn klášter. Nicméně již v pravěku se nedaleko těžil mramor, z něhož se vyráběly šperky. Dále cesta vedla kolem obce Chotouň, kde se podle pověsti narodil svatý Prokop, a nedaleko Nymburka překonávala Labe. Amatérští badatelé se pozastavují nad širší oné cesty, která je na některých místech širší než dnešní dálnice. Netřeba hledat senzace. Lidé zkrátka chodili a jezdili jako dnes. Pokud bylo dané místo na cestě nesjízdňné, jezdilo se vedle, čímž se vytvářely další souběžné koleje. Cesta má pak šířku klidně 30 metrů a byla vedena tak, aby se co nejvíce vyhýbala podmáčeným, či jinak obtížně prostupným místům. Jistě znáte případy i z dnešní doby. Tak tedy tyto historické „dálnice“ vedou ve svazích, či po hřebenech kopců. S řekami se potkávají pokud možno co nejkolměji, aby průchod místem, které je často pod vodou, byl co nejkratší. Tam pak byly budovány brody. Šlo o místa, kde řeka tekla klidně, měla pevné dno a byla co nejširší. Takové místo pak bylo sjízdné s výjimkou povodní takřka po celou sezónu. Hloubka a především malý proud umožňoval bezpečný přechod řeky. Později, to už bylo ve středověku, byly na dno řek umísťovány trámy, které usnadňovaly vozům zdolání brodu. Taková síť historických cest vedla v podstatě celými Čechami. Je pikantní, že v podstatě žádná z těchto

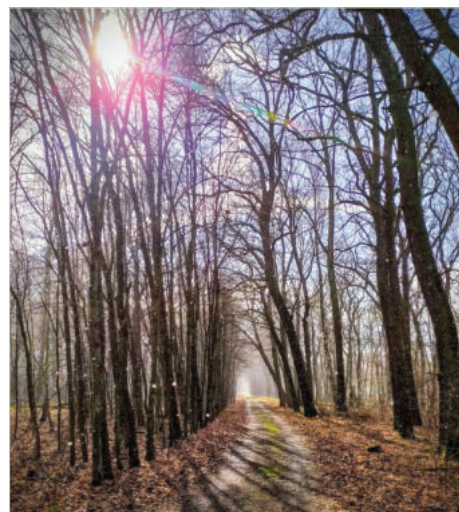
cest nevedla do Prahy. To přichází až s nástupem středověku, kdy se Praha stává správním centrem Čech.

Náklad se původně přepravoval přenášením nebo smykem. Významné pokroky v dopravě a cestování lze zaznamenat především v eneolitu, kdy se kvalita cestování výrazně posunula díky domestikaci koně a vynálezu vozu – čtyřkoláku s korbou. Vynález vozu si vyžádal nutnost existence udržovaných cest a dlouhodobě užívaných tras a dopravních koridorů. Oblibu tohoto dopravního prostředku lze nalézt i v době bronzové a halštatské v podobě četných rytin dvoukolových a čtyřkolových vozů na halštatské keramice či přímo nálezu vozů a koňských postrojů v bohatých velmožských komorových hrobech, zejména bylanské kultury. Dálkové kontakty tohoto období dokládá široké spektrum importů kovových a keramických artefaktů, majících svůj původ často ve vzdálených oblastech Středomoří. Významnou úlohu měl obchod se solí a baltským jantarem. Nejinak tomu bylo i v době laténské, kdy se na našem území předpokládá již poměrně hustá síť komunikací napojených na evropské dálkové komunikace, po nichž proudila celá řada komodit, zboží, surovin, polotovarů, dobytka a otroků.

Stížnosti komoře královské na přetěžování formanských vozů

Od období raného středověku se dálkové stezky či trasy označují jako „zemské“. K podstatným změnám a rozšíření jejich sítě vedlo zejména spojení Čech a Moravy v 9. a trvale v 11. století. Skrz zemské brány směřovaly k hlavním obchodním a správním centrům, kterými byly v Čechách Praha a na Moravě, od dob údělných knížectví, Olomouc, Brno a Znojmo. Zemské brány se nacházely na okrajích neprostupných pomezních hvozdů. V blízkosti těchto bran se zřizovaly knížecí celnice, což byly oficiální hraniční přechody, kde probíhal výběr poplatků za vstup do země. Jelikož ne každý byl ochoten platit, vznikaly proto další boční stezky, po kterých se pohybovali nejen pašeráci, ale i vojska. Ano, již v raném středověku docházelo k oblíbenému „sportu“ – vyhýbání se placení mýta. Proti vstupu nepřátel se cesty uzavíraly záseky (kácením stromů, jež měly zatrasit celý průchozí prostor). Vstup do země kontrolovala pomezní stráž ze strážnic, které se nacházely na vyvýšených místech. Takovým příkladem je hrad Přimda.

S vrcholným středověkem přichází síť „silných“ cest, tedy silnic. Jejich budování vrcholí za vlády Karla IV., začalo se ale již mnohem dříve. Jako příklad uveďme Nymburačku, která prochází i Kerským polesím. Tato cesta spojovala nejen Prahu a Nymburk, ale i Čechy a Polsko. Byla alternativou k cestě přes Starou Boleslav,

Nymburačka

kde byl další z historických brodů. Z doby vrcholného středověku máme i řadu stížností na přetěžování formanských vozů, které cesty ničily. Opět, nic nového pod sluncem. Údržba cest byla poté součástí robotních povinností. Lze se tedy domnívat, že obyvatelé Lhoty na Kří byli povinni udržovat úsek cesty Kerskem.

Dopravu po zemských stezkách zajišťovali v počátcích našeho státu především nosiči a karavany soumarů. Kromě kupeckých karavan procházely jimi i vojska či konvoje doprovázející významné osobnosti. Vladaři počínaje a císařskými a královskými posly konče. Kupecké karavany konaly mnohdy výpravy, které mohly trvat i několik let. Tyto výpravy byly také dosti rizikové, což potvrzuje i zpráva o kupecké výpravě Sámově, na níž bylo podle kroniky účastno více kupců se silným vojenským doprovodem, který pak zůstal u Slovanů natrvalo. Zvýšená potřeba přesunu zboží vyžadovala nové způsoby dopravy. Vedle soumarů se proto užívaly také vozy, které umožňovaly zásobovat vyšší požadavky trhu. První zmínky o vozových karavanách jsou obsaženy v Kosmově kronice, která popisuje návrat knížete Břetislava do Prahy na konci srpna roku 1039. Podle Kosmy bylo součástí karavany více než sto vozů, které vezly velké zvony a další poklady z Polska. Co se týká rychlosti pochodu, ta závisela do velké míry na členitosti terénu a stavu povrchu cest. Ve zvláště členitých či horských krajinách je možné uvažovat o rychlosti 15 až 20 km za den a na rovinách přibližně 30 km za den. Pro 10. století je možné zjistit z pramenů i celkový průměr na dálkové kupecké výpravě. Andaluský kupec Ibráhím ibn Jákúb al-Isráílí (to je ten, který jako první zmiňuje Prahu) ve svých zprávách z cest uvádí, že z Prahy do Krakova to trvá 3 týdny. Přes Kladsko, Opolí a Bytom je to asi 500 km. Při třech celodenních zastávkách pro odpočinek dosahovala tedy průměrná cestovní rychlost asi 30 km denně. Na dlouhých cestách vyžadujících až několikadenního pochodu se ve vhodných

vzdálenostech a na příhodných místech vyvinuly stálé odpočinkové stanice nabízející nocleh a občerstvení. Tyto objekty vznikaly především na okrajích obtížnějších úseků, pod horskými sedly, průsmyky u přechodů řek a velkých potoků atd. Vzhledem ke špatnému stavu tehdejších cest bylo dosti obvyklé poškození výstroje koní i vozů. Proto se na těchto místech usazovali i řemeslníci, zejména kováři, koláři, sedláři atd. Další běžnou součástí těchto stanic byly krčmy. V okolí pak vznikaly záhy i kostely, v nichž poutníci děkovali Bohu za šťastný průběh cesty nebo o něj prosili. Vznikaly často celé ohrazené kupecké areály. Takovým příkladem je třeba Týn v Praze.

Stav cest se vyvíjel jen velmi pozvolna, přičemž v těžkých dobách, především pak v období válek, docházelo spíše k jejich úpadku. K výraznému poklesu počtu cest došlo především za husitských válek, což vedlo ke snížení bezpečnosti a nejistotě pro kupce i pocestné. Nepříznivý vliv na rozvoj dopravy měla také četná královská cla a množství soukromých mýt. Dalším mezníkem v rozvoji dopravy byla polovina 16. století, kdy se na hlavních zemských silnicích začaly zavádět první poštovní linky. První na našem území byla zřízena mezi Prahou a Vídní v roce 1527, tedy rok po nástupu Habsburků na český trůn.

Z Boží milosti císařská silnice

Významným milníkem v rozvoji silniční dopravy je především 18. století, kdy bylo po francouzském vzoru započato se stavbou umělých „Chausséen“, státních (erárních) nebo také císařských silnic. První stavební úpravy probíhaly na Slezské silnici v letech 1727 až 1797. V Čechách začala výstavba sítě státních silnic o něco později, v roce 1738 na trase Praha – Vídeň, na niž brzy navázala výstavba Lipenské silnice z Prahy přes Chomutov do Reizenhainu. Jako první byla na našem území v celé své délce dokončena stavba Vídeňské silnice, a to v roce 1765, po níž následovalo dokončení Lipenské silnice v roce 1787. Podle provozovatele byly silnice rozlišeny na erární (říšské, císařské), zemské, okresní, obecní a soukromé. Pro všechny typy byl předepsán příčný profil, lišily se však jednotlivými parametry, pro obecní silnice byly pouze doporučeny. Šířka koruny byla pro erární (říšské) silnice předepsaná na 9,48 metrů (z toho vozovka 6,32 m a bankety

po 1,58 m), pro zemské silnice 6,50 metrů (vozovka 4,70 m a bankety po 0,90 m), pro okresní 6,00 metrů (vozovka 4,20 m a bankety 0,90 m) a pro obecní 5,00 metrů (vozovka 3,50 m a bankety po 0,75 m). Okraje silniční koruny, tzv. bankety, se nazývaly též lavičky, krajnice či chodníky, zlidovělé označení pangejt postupně přešlo spíše na příkopy. Vypuklost silniční koruny byla předepsána 1:30 u erárních silnic a 1:20 u ostatních silnic. Vozovka byla tvořena na uvalcované pláni vrstvou štětu (kameniny) s mezerami vysypanými drobným štěrkem, další vrstvu tvořil tvrdý štěrk a vrchní vrstva byla tvořena uvalcovaným pískem. Šířka dna příkopů byla pro erární silnice 63 cm, pro zemské silnice 50 cm a pro okresní a obecní silnice 40 cm. Maximální stoupání erárních silnic bylo 4,70 %, zemských silnic 5,50 % a okresních silnic 6,25 %. Výstavba nejdůležitějších silnic byla provedena v období let 1740–1850, často přes odpor šlechty, která se bránila zabírání svých pozemků. Ano, běžný nevolník se tehdy ještě bránit nemohl...

Síť hlavních silnic, po kterých (často v nezměněných parametrech) dodnes jezdíme byla dokončena v polovině 19. století. Téměř učebnicovým příkladem takové komunikace je současná II/611 procházející Kerskem a spojující Prahu, Poděbrady, Hradec Králové a Polsko.

... a dál nic?

Koncepce moderních dálnic vznikla v Německu na počátku 20. století. Šlo o krátký testovací úsek mezi Witzleben a Nikolassee v Berlíně. Tento úsek byl otevřen roku 1921. V Itálii vznikaly první autostrady mezi lety 1922 a 1924. První dálnice v Německu spojovala Hamburk, Frankfurt nad Mohanem a Basilej. V letech 1929 až 1932 vznikla na trase Kolín nad Rýnem – Bonn největší a nejmodernější dálnice v tehdejší světě. Úspěchy při stavbě v USA vedly k tomu, že v Berlíně vyrostla dálnice přes park Grunewald. K hlavnímu rozvoji dálniční sítě v Německu došlo ve 30. letech 20. století, kdy se k moci dostal Adolf Hitler. Ten nechal postavit síť známou jako Reichsautobahnen. První úsek této sítě byl Frankfurt-Darmstadt-Mannheim-Heidelberg. Cílem projektu bylo vypořádat se s nezaměstnaností v tehdejší Německu.

Do roku 1936 bylo v provozu 1000 km dálnic, v roce 1942 existovalo již 6500 km dálnic. Dálnice byly budovány ve směrech západ-východ a sever-jih.

V Československu vznikl první plán postavit dálnici v roce 1935. Jejich velkým propagátorem byl politik a diplomat Hugo Vavrečka. Další plán vznikl v roce 1937 na půdě Baťových závodů. Prosazoval ho Jan Antonín Baťa, který nechal na své náklady vypracovat projekt. Jako optimální byla shledána trať Cheb – Velký Bočkov, který leží u ukrajinsko-rumunských hranic. Je to ta legendární dálnice z knihy Budujeme republiku pro 40 milionů lidí, která sice vede přes Zlín, ale okázale ignoruje hlavní město. V roce 1938 však Československo přišlo o velkou část území a plány musely být přepracovány. Další dálnice, které měly vést přes (v té době již bývalé) československé území, byly trasy Wroclav – Vídeň a Streitau – Cheb – Karlovy Vary – Lovosice – Česká Lípa – Liberec – Görlitz. Z těchto velkých dálnic nakonec vzniklo pouze několik desítek kilometrů tras. Do práce totiž nenastoupilo dost dělníků, zakázány byly i některé materiály. Stopy po těchto úsecích jsou dodnes patrné na některých místech v Česku. Největší nedostavěný úsek je most přes údolí Želivky, kde zůstal jeden vybetonovaný pilíř a skruž. Most je dokončen z 42%. Vegetací zarostla i mnohá staveniště mezi Prahou a Humpolcem a v Chříbech na Moravě. U Průhonice jsou v krátkém úseku, jako památka na betonáž v roce 1939, hotovy odstavné pruhy v obou směrech. V roce 1967 byla zahájena výstavba D1. Byla dostavěna roku 1980, tedy o 40 let později, než bylo v plánu.

Dálnice D11, která prochází katastrem naší obce, vychází z plánů z roku 1939, kdy měla být součástí tahu Plzeň – Praha – Hradec Králové. V roce 1963 byla zařazena do obnovených plánů na výstavbu dálnic. Výstavba prvního úseku Praha – Jirny dlouhého 8,3 km byla zahájena až roku 1978 a dokončena roku 1984. Do roku 1985 se dálnice protáhla k výjezdu Sadská na 26,7 km, v roce 1990 končí dálnice za Poděbrady. Letos, v roce 2023, se její konec nachází u Jaroměře a je zprovozněno 114,483 km z plánované délce 156 km. U Žacléře se má napojit na polskou dálnici S 3. Polská strana má již až k hranici položený asfalt a počítá s otevřením v příštím roce. Česká strana zatím vidí v optimistické variantě její dobudování v roce 2028. Tedy krásných 50 let po začátku výstavby. Říkáte si šnečí tempo? Tak počítejte se mnou: 156 km za 50 let je průměrná rychlost je 3,12 km za rok, případně 8,5 m za den, chcete-li. Nebo též 0,00035616 km/h. Hlemýžď kropenatý se pohybuje rychlostí 0,048 km/h, tedy 134krát rychleji. Neuvěřitelné.

Historie obce *Hradištko Kersko*

Parcelace Kerska

V roce 1934 se majitel kerského polesí Josef Hyross obrací na zastupitele Hradištko se žádostí o parcelaci 300 ha lesa se záměrem vybudovat letní zahradní město. Parcelace byla provedena podle vzoru newyorského Manhattanu, očíslované aleje jsou vzájemně kolmé, páteřní, tak zvaná Betonka má číslo 5.

Projekt počítal s výstavbou více než 200 rekreačních vil nebo chat, dvěma restauracemi, sportovními hřišti, dvěma koupališti. Plán parcelace je dílem ing. Tichého z Prahy. Na projektování staveb byli pozváni stavitelé Boža Dvořák a Jaroslav Šimáček, kteří se v Hradištku usadili.

Vjezd do Kerska

V roce 1938 již bylo zkolaudováno 54 budov. Stavební ruch zastavila doba okupace, kdy byly veškeré stavební práce zakázány.

(Z kroniky obce Hradištko)

Do roku 1970 bylo v Kersku postaveno několik set rekreačních chat, desítky rodinných domů, restaurace a obchod s potravinami.

Kerský stavitel Jaroslav Sucharda

V roce 2023 si v Kersku již jen málokdo dokáže vybavit drobnějšího pána s nezbytnou aktovkou, který na jízdním kole přejíždí od jedné kerské novostavby ke druhé. Pan Jaroslav Sucharda přišel do Kerska v roce 1934, bydlel v domku č.p. 152 a pod firmou Ing. Bóža Dvořák, Pardubice, začal v Kersku a okolí projektovat a stavět rekreační chaty, rodinné domy a vily. Pro svoji rodinu, dceru a dva syny, si v roce 1938 postavil menší rodinný domek č.p. 212.

Betonka

Vybudování Kerska předcházelo rozsáhlé odvodnění celé osady zřízením sítě vodotečí a výstavba středové silnice osadou spojující Hradištko se Semicemi, ale i se státní silnicí E12. Silnice byla původně betonová, později byla asfaltována. Rekreační objekty vyrostly také na Pastvišti, u Labe a v Přívlakách.

Stavitel Jaroslav Šimáček (nar. 1890) absolvoval C.K. státní průmyslovou školu v Pardubicích (1905), praktikoval při stavbách u stavitele Aloise Elhenického na Smíchově, později dělal políra na stavbách v Českých Budějovicích. Stavitelské oprávnění získal v roce 1919 v Praze a od roku 1920 se stal řádným členem Společenstva stavitelů v Českých Budějovicích kde, dle starých dokumentů, jemu udělenou koncesi nepřetržitě provozoval.

Do Kerska přišel v roce 1935 na pozvání majitele kerského polesí jako zkušený stavitel, ale prakticky bez majetku, protože se čerstvě rozvedl a vše zanechal ženě a dětem. Kersko bylo pro něj příslibem lepší budoucnosti.

Bývalý dům Suchardových

První jeho stavbou v Kersku byla funkcionalistická vila pro rodinu Václava Beránka, pražského podnikatele v řeznické a uzenářské výrobě. Následovala řada dalších větších či menších staveb a tím posled-

Práce pro architekty tu bylo opravdu hodně. Krása Kerska lákala majetné rodiny k zakoupení parcel a honosné vily rostly jako houby po dešti. Do roku 1940 Arch. Jaroslav Šimáček předal majitelům 13 jednopatrových domů, 6 přízemních, jeden dřevěný a realizoval také několik přístaveb a adaptací domů. Vedlo se mu dobře, podruhé se oženil, ale přišla válka, nemoc a nastaly špatné časy.

Pan stavitel měl peníze vložené do staveb, ale kvůli zákazu nemohl domy dokončit, proto nemohl odevzdat práci a dostat zaplacené. Přišel prakticky o celý majetek. Po roce 1948 pracoval jen na malých přestavbách a osamělý, těžce nemocný zemřel v roce 1955.

Jana Šestáková

Restaurace

Minerální koupaliště

ním byl v roce 1946 obchodní rodinný domek pro manžele Kořánovy – Smíšené zboží u Kořánů Kersko.

Pan Sucharda stačil ještě složit na ČVUT v roce 1947 stavitelské zkoušky, ale únor 1948 vše změnil. Z obav ze znárodnění a dalších případných represí pan Sucharda firmu zrušil a přešel do Armabetonu Praha na stavbu elektrárny v Hradištku. Do důchodu odešel v roce 1957. V roce 1966 mu náhle zemřela manželka a on sám zemřel ve svých 90 letech v březnu 1987. Kerský domek syn Zdeněk v roce 2011 prodal.

Mgr. Václav Kořán